BANK ĊENTRALI EWROPEW

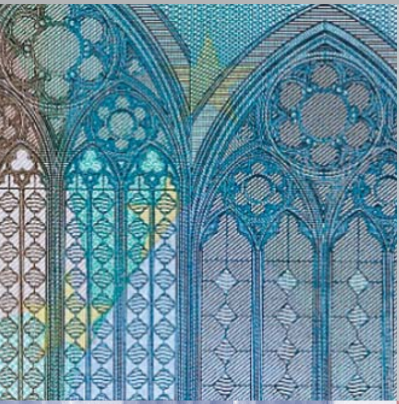

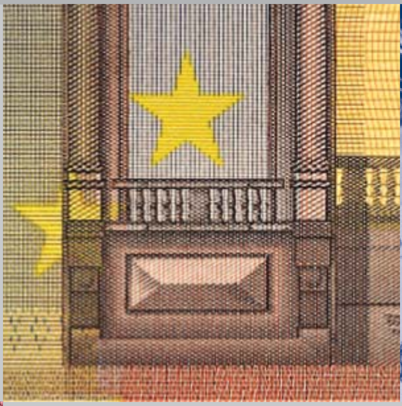

IL-BANK ĊENTRALI EWROPEW
L-EWROSISTEMA
IS-SISTEMA EWROPEA TA' BANEK ĊENTRALI

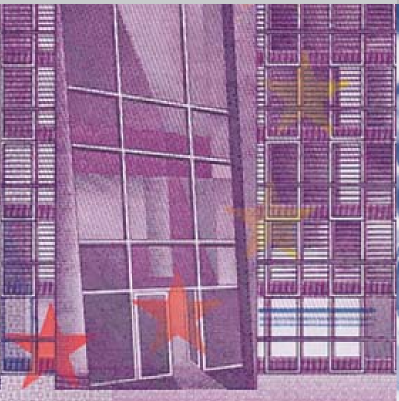

WERREJ

Kelmtejn ta' Qabel mill-President tal-Bank Ċentrali Ewropew 3

1. It-triq li twassal għall-Unjoni Ekonomika u Monetarja
1.1 Integrazzjoni Ewropea 4
1.2 Integrazzjoni ekonomika 5
1.3 Kriterji ta' konverġenza 6
1.4 Karatteristiċi ewlenin taż-żona ta' l-euro 7
1.5 Benefiċċji ta' l-euro 8

Avvenimenti importanti 10

2. Struttura u dmirijiet
2.1 Sistema Ewropea ta' Banek Ċentrali u l-Ewrosistema 12
2.2 Bank Ċentrali Ewropew 12
2.3 Dmirijiet ta' l-Ewrosistema 13
2.4 Indipendenza 14
2.5 Banek ċentrali nazzjonali 16
2.6 Korpi tal-BĊE responsabbli għat-teħid tad-deċiżjonijiet 16
2.7 Kumitati tas-SEBĊ 19

3. Politika monetarja
3.1 Stabbiltà tal-prezzijiet 20
3.2 Strateġija tal-politika monetarja tal-BĊE 20
3.3 Strumenti tal-politika monetarja 21
3.4 Komunikazzjoni 23
3.5 Statistika monetarja u finanzjarja 24

4. Is-Sistema TARGET 26

5. Karti tal-flus u muniti ta' l-euro
5.1 Karti tal-flus 28
5.2 Muniti 29

6. Sorveljanza bankarja 30

Glossarju 32

KELMTEJN TA' QABEL

Meta ngħidu "bank ċentrali", x'aktarx li l-ewwel ħaġa li tiġi f'moħħna hi li din hi istituzzjoni li toħroġ il-flus. U l-flus huma l-istrument li nużaw bħala unità ta' kejl f'kont, bħala mezz ta' ħlas u bħala maħżen ta' valur. Tabilħaqq, l-iżjed għan importanti ta' kwalunkwe bank ċentrali hu li jiżgura li jinżamm il-valur tal-flus tul medda ta' żmien. Iżda hemm aspetti oħra ta' bank ċentrali modern li huma inqas magħrufa. Wieħed minnhom hu l-komunikazzjoni. Bank ċentrali m'għandux biss jagħmel dak li jgħid li jagħmel, iżda għandu wkoll ifisser x'inhu jagħmel, u b'hekk il-pubbliku jsir iżjed konxju u jsir jaf iżjed dwar il-politika u s-servizzi pprovduti.

Dan il-ktejjeb hu parti mill-komunikazzjoni tagħna dwar l-attivitajiet tal-Bank Ċentrali Ewropew (BĊE) li jinsab fil-qalba tas-Sistema Ewropea ta' Banek Ċentrali (SEBĊ), flimkien mal-banek ċentrali nazzjonali tal-25 Stat Membru ta' l-Unjoni Ewropea. Billi mhux l-Istati Membri kollha adottaw l-euro bħala l-munita tagħhom, it-terminu Ewrosistema jintuża biex jiddeskrivi l-entità magħmula mill-BĊE u l-banek ċentrali nazzjonali ta' dawk l-Istati Membri li adottaw l-euro, li bħalissa huma tnax. Il-biċċa l-kbira tad-dmirijiet assenjati lis-SEBĊ permezz tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea huma amministrati mill-Ewrosistema.

Dan il-ktejjeb hu disponibbli wkoll fil-websajt tal-BĊE (www.ecb.int). Il-verżjoni elettronika se tiġi aġġornata iżjed spiss mill-verżjoni stampata.

Nispera li tieħu gost taqra dan il-ktejjeb, kemm fil-forma stampata kemm fil-forma elettronika.

Frankfurt am Main, April 2006

Jean-Claude Trichet
President tal-Bank Ċentrali Ewropew

IT-TRIQ LI TWASSAL GĦALL-UNJONI EKONOMIKA U MONETARJA

INTEGRAZZJONI EWROPEA

L-idea biex tiġi stabbilita unjoni ekonomika u monetarja fl-Ewropa tmur lura għal aktar minn ħamsin sena. Kienet viżjoni tal-mexxejja politiċi li, fl-1952, waqqfu l-**Komunità Ewropea tal-Faħam u l-Azzar (KEFA)** ▤, li kienet magħmula minn sitt pajjiżi – il-Belġju, il-Ġermanja, Franza, l-Italja, l-Lussemburgu u l-Olanda.

Tkabbir gradwali ta' l-Unjoni Ewropea

Fis-snin 50 u iżjed tard ittieħdu passi oħra favur l-integrazzjoni Ewropea. L-istess sitt pajjiżi waqqfu l-**Komunità Ekonomika Ewropea (KEE)** ▤ u l-Komunità Ewropea għall-Enerġija Atomika (EURATOM) fl-1958. Matul is-snin, dan in-netwerk ta' relazzjonijiet issaħħaħ u tqawwa, u sar il-Komunitajiet Ewropej (KE) u mbagħad, meta ġie adottat it-Trattat ta' Maastricht fl-1993, l-Unjoni Ewropea (UE). L-għadd ta' pajjiżi membri żdied ukoll. Id-Danimarka, l-Irlanda u r-Renju Unit issieħbu fl-1973, u tmien snin wara issieħbet il-Greċja. Il-Portugall u Spanja saru membri fl-1986; l-Awstrija, l-Finlandja u l-Isvezja ssieħbu fl-1995. It-tkabbir kompla fl-1 ta' Mejju 2004, meta r-Repubblika Ċeka, l-Estonja, Ċipru, l-Latvja, il-Litwanja, l-Ungerija, Malta, l-Polonja, is-Slovenja u s-Slovakkja saru l-iżjed membri ġodda ta' l-Unjoni Ewropea.

Kriterji għas-sħubija fl-UE

Il-kondizzjonijiet li jridu jiġu sodisfatti qabel ma pajjiż jissieħeb ma' l-UE huma l-**kriterji ta' Kopenħagen** ▤. Dawn jesiġu li l-membri prospettivi (i) jkollhom istituzzjonijiet stabbli li jiggarantixxu d-demokrazija, il-ħarsien tal-liġi, d-drittijiet tal-bniedem u r-rispett lejn, u l-protezzjoni tal-minoranzi, u (ii) jkollhom ekonomija tas-suq li tiffunzjona kif ukoll il-kapaċità li jlaħħqu mal-pressjoni kompetittiva, biex ikunu jistgħu jieħdu fuqhom l-obbligi tas-sħubija, inklużi l-għanijiet ta' unjoni politika, ekonomika u monetarja.

▤ ara l-Glossarju

1 It-triq li twassal għall-Unjoni Ekonomika u Monetarja
1.1 Integrazzjoni Ewropea
1.2 Integrazzjoni ekonomika
1.3 Kriterji ta' konverġenza
1.4 Karatteristiċi ewlenin taż-żona ta' l-euro
1.5 Benefiċċji ta' l-euro
Avvenimenti importanti
2 Struttura u dmirijiet
3 Politika monetarja
4 Is-Sistema TARGET
5 Karti tal-flus u muniti ta' l-euro
6 Sorveljanza bankarja

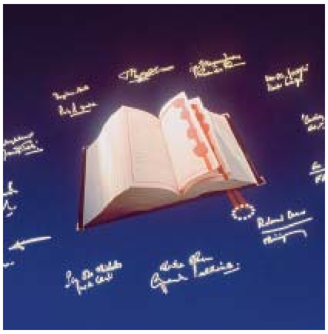

1.2 INTEGRAZZJONI EKONOMIKA

L-ewwel tentattiv biex tinħoloq unjoni ekonomika u monetarja ġie mfisser fil-Werner Report [1] tal-1970, li ppreveda tliet stadji li kellhom jitlestew sa l-1980. Madankollu, dawn l-ewwel pjanijiet għal unjoni ekonomika u monetarja qatt ma seħħew qalb it-taqlib monetarju internazzjonali kbir wara l-kollass tas-sistema Bretton Woods fil-bidu tas-snin 70, u r-reċessjoni internazzjonali wara l-ewwel kriżi taż-żejt fl-1973.

Biex jilqgħu għal din l-instabbiltà, fl-1979 id-disa' Stati li dak iż-żmien kienu Membri tal-KEE waqqfu s-**Sistema Monetarja Ewropea** (**SME**). Il-karatteristika ewlenija ta' din is-Sistema kienet dik tal-**mekkaniżmu tar-rati tal-kambju** (**ERM**), li bejn il-muniti tad-disa' pajjiżi daħħlet rati tal-kambju fissi iżda li setgħu jiġu aġġustati.

It-Trattat ta' Maastricht iffirmat fl-1992

Fit-tieni nofs tas-snin 80 reġgħet tqajmet l-idea ta' unjoni ekonomika u monetarja fl-Att Uniku Ewropew tal-1986, li waqqaf suq uniku. Iżda nstab li l-benefiċċji sħaħ ta' suq uniku setgħu jintlaħqu biss bl-introduzzjoni ta' munita unika għall-pajjiżi parteċipanti. Fl-1988 il-**Kunsill Ewropew** ordna lill-**Kumitat Delors** biex jeżamina kif setgħet titwettaq **Unjoni Ekonomika u Monetarja** (**UEM**). Ir-Rapport Delors tal-1989 wassal għan-negozjati għat-**Trattat** dwar l-Unjoni Ewropea, li stabbilixxa l-Unjoni Ewropea (UE) u emenda t-Trattat li stabbilixxa l-Komunità Ewropea. Dan ġie ffirmat f'Maastricht fi Frar tal-1992 (għalhekk kultant jissejjaħ it-Trattat ta' Maastricht) u daħal fis-seħħ fl-1 ta' Novembru 1993.

Tliet stadji għall-UEM:
I. Suq Ewropew Uniku
II. Istitut Monetarju Ewropew
III. Il-BĊE u l-euro

Il-progress lejn l-UEM fl-Ewropa twettaq fi tliet stadji. Il-karatteristika prinċipali ta' l-ewwel stadju (1990-1993) kienet il-kisba sħiħa ta' suq Ewropew uniku permezz tat-tneħħija tal-barrieri interni kollha li setgħu ixekklu l-moviment ħieles tal-persuni, prodotti, kapital u servizzi ġewwa l-Ewropa.

It-Tieni Stadju (1994-1998) beda bit-twaqqif ta' l-**Istitut Monetarju Ewropew**, u kien iddedikat għat-tħejjijiet tekniċi għall-munita unika, l-iskansament ta' defiċits eċċessivi, u t-tisħiħ tal-konverġenza tal-politika ekonomika u monetarja ta' l-Istati Membri (biex jiġu żgurati l-istabbiltà tal-prezzijiet u finanzi pubbliċi

[1] Imsemmi għal Pierre Werner, li dak iż-żmien kien il-Prim Ministru tal-Lussemburgu.

IT-TRIQ LI TWASSAL GĦALL-UNJONI EKONOMIKA U MONETARJA

sodi). It-Tielet Stadju beda fl-1 ta’ Jannar 1999 bl-iffissar irrevokabbli tar-rati tal-kambju, it-trasferiment tal-kompetenza tal-politika monetarja lill-BĊE u l-introduzzjoni ta’ l-euro bħala l-munita unika. Fl-1 ta’ Jannar 2002 il-karti u l-muniti ta’ l-euro saru valuta legali fil-pajjiżi parteċipanti u sa l-aħħar ta’ Frar tal-2002 il-karti tal-flus u l-muniti nazzjonali ma baqgħux valuta legali.

Politika ekonomika orjentata lejn l-istabbiltà u banek ċentrali indipendenti

1.3 KRITERJI TA’ KONVERĠENZA

Il-pajjiżi li jixtiequ jadottaw l-euro bħala l-munita tagħhom għandhom jilħqu livell għoli ta’ “konverġenza sostenibbli”. Il-livell ta’ konverġenza jiġi stmat abbażi ta’ ħafna kriterji li jinsabu fit-Trattat ta’ Maastricht, li jesiġu li pajjiż ikollu:

- livell għoli ta’ **stabbiltà tal-prezzijiet** ▤
- finanzi pubbliċi sodi
- rata tal-kambju stabbli
- rati ta’ mgħax baxxi u stabbli fuq żmien twil.

Il-kriterji huma mfassla biex jiżguraw li jiddaħħlu fit-Tielet Stadju tal-UEM dawk il-pajjiżi biss li jkollhom politika ekonomika orjentata lejn l-istabbiltà u rekord ta’ stabbiltà tal-prezzijiet fuq tul ta’ żmien. It-Trattat jesiġi wkoll li l-bank ċentrali tal-pajjiż rispettiv ikun indipendenti (ara l-Artikolu 108 tat-Trattat).

12-il Stat Membru adottaw l-euro

F’Mejju tal-1998 laqgħa għolja ta’ l-UE fi Brussell ikkonfermat li 11 mill-15-il Stat Membru ta’ dak iż-żmien – il-Belġju, il-Ġermanja, Spanja, Franza, l-Irlanda, l-Italja, il-Lussemburgu, l-Olanda, l-Awstrija, il-Portugall u l-Finlandja – kienu ssoddisfaw il-kriterji għall-adozzjoni tal-munita unika. Fl-1 ta’ Jannar 1999 dawn il-pajjiżi adottaw l-euro bħala l-munita komuni tagħhom. Il-Greċja ingħaqdet ma’ dan il-grupp ta’ pajjiżi fl-1 ta’ Jannar 2001 wara li ssoddisfat il-kriterji.

▤ ara l-Glossarju

Stat membru wieħed, l-Isvezja, ma ssodisfatx il-kriterji kollha. Barra dan, id-Danimarka u r-Renju Unit huma "Stati Membri bi status speċjali". Fi protokolli annessi mat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea, iż-żewġ pajjiżi ġew mogħtija d-dritt li jagħżlu jekk iridux jipparteċipaw fit-Tielet Stadju tal-UEM jew le, jiġifieri biex jadottaw l-euro. It-tnejn użaw din l-hekk imsejħa "klawżola ta' għażla" billi avżaw lill-**Kunsill ta' l-UE** li għalissa mhux bi ħsiebhom jidħlu fit-Tielet Stadju, jiġifieri għalissa ma jixtiequx jidħlu fiż-żona ta' l-euro.

L-għaxar Stati Membri l-ġodda u l-Isvezja huma membri b'"deroga" minħabba li għadhom ma laħqux ir-rekwiżiti kollha biex jadottaw l-euro. Pajjiż li jkollu **deroga** hu Stat Membru li hu eżentat minn uħud mid-dispożizzjonijiet, iżda mhux minn kull dispożizzjoni, li s-soltu japplikaw mill-bidu tat-Tielet Stadju tal-UEM. Dan jinkludi d-dispożizzjonijiet kollha li jittrasferixxu r-responsabbiltà għall-politika monetarja lill-**Kunsill Governattiv** tal-BĊE.

Bħall-Isvezja, l-għaxar Stati Membri ġodda tal-UE m'għandhom l-ebda "klawżola ta' għażla", bħal dawk innegozjati mir-Renju Unit u d-Danimarka.

Żewġ Stati Membri għandhom "il-klawżola ta' l-għażla"

Dan ifisser li, bis-sħubija fl-UE, l-Istati membri l-ġodda jintrabtu li fl-aħħar mill-aħħar jadottaw l-euro meta jissodisfaw il-**kriterji ta' konverġenza**. Il-BĊE u l-**Kummissjoni Ewropea** jħejju rapporti kull sentejn – jew fuq it-talba ta' Stat Membru li għandu deroga – dwar il-progress li jkun sar biex jiġu sodisfatti l-kriterji ta' konverġenza. Dawn ir-rapporti dwar il-konverġenza jikkunsidraw fatturi oħra li jistgħu jinfluwenzaw l-integrazzjoni tal-pajjiż fl-ekonomija taż-żona ta' l-euro. Ir-rapporti jipprovdu bażi għad-deċiżjoni tal-Kunsill ta' l-UE dwar jekk pajjiż ġdid għandux jitħalla jingħaqad maż-żona ta' l-euro.

Stati Membri ġodda ta' l-UE intrabtu li fl-aħħar mill-aħħar jadottaw l-euro

1.4 KARATTERISTIĊI EWLENIN TAŻ-ŻONA TA' L-EURO

Il-pajjiżi individwali li issa jiffurmaw iż-żona ta' l-euro kienu ekonomiji relattivament miftuħa qabel ma ssieħbu maż-żona ta' l-euro. Madankollu, issa huma parti minn ekonomija ikbar, u waħda li hi ħafna iżjed indipendenti. Minħabba d-daqs tagħha, iż-żona ta' l-euro tista' titqabbel ma' ekonomiji kbar bħal dawk ta' l-Istati Uniti u l-Ġappun.

IT-TRIQ LI TWASSAL GĦALL-UNJONI EKONOMIKA U MONETARJA

Waħda mill-ikbar ekonomiji tad-dinja

Iż-żona ta' l-euro hi waħda mill-ikbar ekonomiji tad-dinja; fl-2004 kellha popolazzjoni ta' 312-il miljun ruħ. L-Unjoni Ewropea kollha għandha 25 Stat Membru u popolazzjoni ta' 460 miljun ruħ. Meta nqabbluhom, l-Istati Uniti u l-Ġappun għandhom 294 u 128 miljun abitant rispettivament.

F'termini ta' **prodott gross domestiku (PGD)** ▤ definit f'termini ta' **parità tal-poter ta' l-akkwist** ▤, l-Istati Uniti kienu l-ikbar ekonomija fl-2004, b'20.9% tal-PGD dinji; u warajhom kien hemm iż-żona ta' l-euro bi 15.3%. Is-sehem tal-Ġappun kien ta' 6.9%. L-ishma tal-pajjiżi individwali taż-żona ta' l-euro huma ħafna iżgħar: fl-2004 l-ikbar wieħed kellu sehem ta' 4.3% tal-PGD dinji.

Dipendenza limitata fuq il-kummerċ barrani

Għalkemm iż-żona ta' l-euro tista' tiġi affettwata b'mod sinifikanti mill-iżviluppi fl-ekonomija globali, il-fatt li ż-żona ta' l-euro għandha ekonomija inqas miftuħa jfisser li ċaqliq fil-prezzijiet ta' prodotti barranin ikollu biss impatt limitat fuq il-prezzijiet domestiċi. Madankollu, hi iżjed miftuħa kemm minn dik ta' l-Istati Uniti kif ukoll minn dik tal-Ġappun. Fl-2004 l-esportazzjoni ta' prodotti u servizzi taż-żona ta' l-euro bħala sehem tal-PGD kienet ogħla ħafna (19.4%) mill-figuri korrispondenti għall-Istati Uniti (9.8%) u għall-Ġappun (13.6%).

1.5 BENEFIĊĊJI TA' L-EURO

Suq uniku veru għall-prodotti u s-servizzi

Bit-twaqqif ta' l-**Unjoni Ekonomika u Monetarja (UEM)** ▤ l-UE għamlet pass importanti għat-tkomplija tas-suq intern. Il-konsumaturi u d-ditti issa jistgħu faċilment iqabblu l-prezzijiet u jsibu l-iżjed fornituri kompetittivi fiż-żona ta' l-euro. Barra dan, l-UEM qed tipprovdi ambjent ta' stabbiltà ekonomika u monetarja fl-Ewropa kollha li jiffavorixxi t-tkabbir sostenibbli u l-ħolqien ta' impjiegi; u l-munita unika warrbet it-tfixkil ikkawżat miċ-ċaqliq qawwi fir-rati tal-kambju tal-muniti nazzjonali ta' qabel.

Is-safar ġewwa ż-żona ta' l-euro sar iżjed sempliċi permezz ta' l-introduzzjoni, fl-1 ta' Jannar 2002, tal-karti u l-muniti ta' l-euro. Il-prezzijiet tal-prodotti u s-servizzi jistgħu jitqabblu f'daqqa t'għajn u l-ħlas jista' jsir bl-istess munita fil-pajjiżi kollha.

▤ ara l-Glossarju

Riskji tal-kambju barrani u spejjeż ta' transazzjonijiet eliminati

Bil-ħolqien ta' l-euro, l-ispejjeż u r-riskji marbuta mat-transazzjonijiet tal-kambju fiż-żona ta' l-euro ġew eliminati. Fl-imgħoddi, dawn l-ispejjeż u riskji xekklu l-kompetizzjoni bejn il-pajjiżi. Permezz taż-żieda fil-kompetizzjoni, ir-riżorsi disponibbli x'aktarx li jintużaw bl-iżjed mod effiċjenti. B'munita unika, id-deċiżjonijiet dwar l-investiment huma iżjed faċli, billi ċ-ċaqliq fir-rata tal-kambju ma jistax jibqa' jinfluwenza l-qligħ mill-investiment transkonfini ġewwa ż-żona ta' l-euro.

Integrazzjoni tas-swieq finanzjarji

Qabel l-introduzzjoni ta' l-euro, is-swieq finanzjarji kienu, karatteristikament, nazzjonali. L-istrumenti finanzjarji, bħal bonds tal-gvern u isħma kienu denominati fil-munita nazzjonali. L-introduzzjoni ta' l-euro kien pass kbir 'il quddiem lejn l-integrazzjoni tas-swieq finanzjarji fiż-żona ta' l-euro. Dan se jibqa' jinfluwenza l-istruttura ta' l-ekonomija taż-żona ta' l-euro. Provi ta' integrazzjoni jinsabu, f'livelli differenti, fil-partijiet kollha ta' l-istruttura finanzjarja:

- Is-**suq interbankarju tal-flus** — fiż-żona ta' l-euro hu integrat għal kollox.
- Is-**suq tal-bonds** — denominati f'euro hu integrat sew, profond u likwidu, u jipprovdi għażla wiesa' ta' investimenti u fondi.
- Is-**suq ta' l-ishma** — taż-żona ta' l-euro qed jiġi ikkunsidrat dejjem iżjed bħala suq uniku.
- L-inkorporazzjonijiet u akkwisti kemm domestiċi kif ukoll transkonfini żdiedu fost il-banek taż-żona ta' l-euro.

Il-profondità u l-kwalità ta' suq finanzjarju integrat jgħinu l-iffinanzjar ta' tkabbir ekonomiku u permezz ta' dan, il-ħolqien ta' l-impjiegi. Il-pubbliku għandu għażla iżjed wiesa' għad-deċiżjonijiet tiegħu dwar it-tifdil u l-investimenti. Il-kumpanniji jistgħu jibbenefikaw minn suq tal-kapital kbir ħafna biex jiffinanzjaw in-negozju tagħhom u biex jużaw strumenti finanzjarji ġodda sabiex iħarsu rwieħhom kontra riskji finanzjarji differenti u biex itejbu l-amministrazzjoni ta' l-investimenti tagħhom.

AVVENIMENTI IMPORTANTI

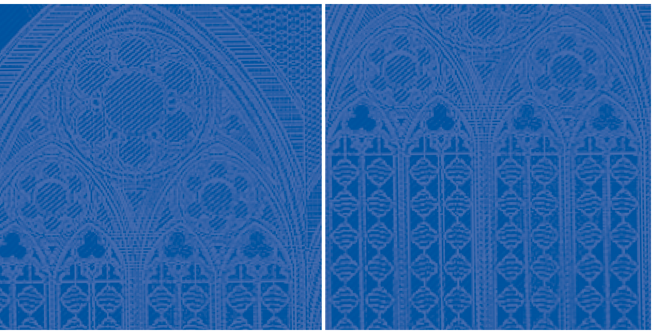

1952

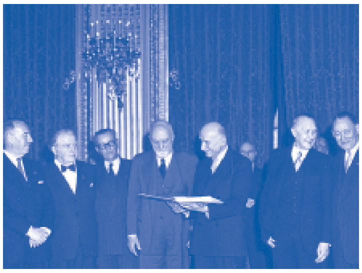

Il-Komunità Ewropea għall-Faħam u l-Azzar (KEFA) titwaqqaf mill-Belġju, l-Ġermanja, Franza, l-Italja, l-Lussemburgu u l-Olanda.

1958

jidħlu fis-seħħ it-Trattati ta' Ruma; jitwaqqfu l-Komunità Ekonomika Ewropea (KEE) u l-Komunità Ewropea għall-Enerġija Atomika (EURATOM).

1967

It-Trattat ta' Inkorporazzjoni jgħaqqad it-tliet Komunitajiet eżistenti (KEFA, KEE, EURATOM).

1970

Jiġi ppreżentat ir-Rapport Werner, l-ewwel "pjan dettaljat" għal unjoni monetarja.

1973

Id-Danimarka, l-Irlanda u r-Renju Unit jingħaqdu mal-Komunitajiet Ewropej (KE).

1979

Twaqqif tas-Sistema Monetarja Ewropea (SME).

1981

Il-Greċja tingħaqad mal-Komunitajiet Ewropej.

1986

Spanja u l-Portugall jingħaqdu mal-KE.

1987

Jidħol fis-seħħ l-Att Uniku Ewropew, u dan iwitti t-triq għas-suq uniku.

1989

Il-Kumitat Delors jippreżenta rapport dwar Unjoni Ekonomika u Monetarja.

1990

Bidu ta' l-Ewwel Stadju ta' l-UEM.

1993

Jidħol fis-seħħ it-Trattat dwar L-Unjoni Ewropea (Trattat ta' Maastricht).

1994

Bidu tat-Tieni Stadju ta' l-UEM. L-Istitut Monetarju Ewropew (IME) jiġi mwaqqaf fi Frankfurt am Main.

1995

L-Awstrija, l-Finlandja u l-Isvezja jingħaqdu ma' l-UE.

1998

L-IME jiġi xolt; jitwaqqaf il-Bank Ċentrali Ewropew fi Frankfurt am Main.

1999

Bidu tat-Tielet Stadju tal-UEM bi 11-il pajjiż parteċipant; l-introduzzjoni ta' l-euro bħala munita unika.

Jidħol fis-seħħ it-Trattat dwar L-Unjoni Ewropea kif Emendat (Trattat ta' Amsterdam).

2001

Il-Greċja tingħaqad bħala t-tnax-il pajjiż taż-żona ta' l-euro.

2002

Jidħlu fiċ-ċirkolazzjoni l-karti u l-muniti ta' l-euro.

2003

Jidħol fis-seħħ it-Trattat dwar L-Unjoni Ewropea (Trattat ta' Nizza).

2004

Għaxar pajjiżi oħra jingħaqdu ma' l-UE fl-1 ta' Mejju.

STRUTTURA U DMIRIJIET

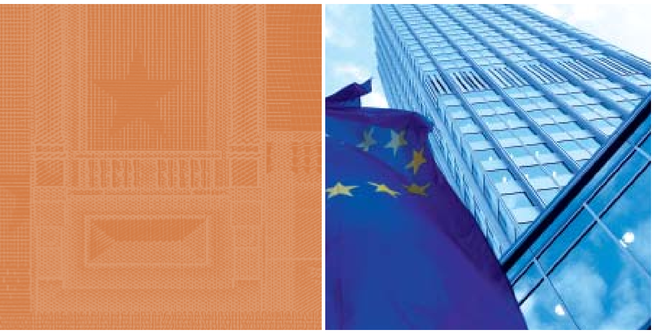

2.1 SISTEMA EWROPEA TA' BANEK ĊENTRALI U L-EWROSISTEMA

Is-**Sistema Ewropea ta' Banek Ċentrali (SEBĊ)** twaqqfet skond it-Trattat ta' Maastricht u l-Istatut tas-Sistema Ewropea ta' Banek Ċentrali u dak tal-**Bank Ċentrali Ewropew**. Din tħaddan fiha l-Bank Ċentrali Ewropew (BĊE) u l-banek ċentrali nazzjonali (BĊN) ta' l-Istati Membri kollha ta' l-UE.

L-**Ewrosistema** hija magħmula mill-BĊE u mill-BĊN ta' l-Istati Membri ta' l-UE li adottaw l-euro (li bħalissa huma 12).

Il-korpi tal-BĊE responsabbli għat-teħid tad-deċiżjonijiet huma l-**Kunsill Governattiv** u l-**Bord Esekuttiv**. Id-deċiżjonijiet tal-BĊE dwar il-politika monetarja jittieħdu mill-Kunsill Governattiv. Il-Bord Esekuttiv jimplimenta d-deċiżjonijiet u hu responsabbli għall-amministrazzjoni ordinarja tal-BĊE. It-tielet korp tal-BĊE li jieħu d-deċiżjonijiet hu l-**Kunsill Ġenerali**, li se jibqa' jeżisti sakemm jibqa' Stati Membri li ma jkunux adottaw l-euro bħala l-munita tagħhom.

2.2 BANK ĊENTRALI EWROPEW

Il-BĊE hu organizzazzjoni sovra-nazzjonali

Il-BĊE twaqqaf f'Ġunju tal-1998 fi Frankfurt am Main, u ħa x-xogħol li kien jagħmel il-predeċessur tiegħu, l-Istitut Monetarju Ewropew (IME). Hu istituzzjoni sovra-nazzjonali bil-personalità legali tiegħu. Fl-2002 il-BĊE nieda kompetizzjoni arkitettonika internazzjonali għall-kwartieri permanenti futuri tiegħu, li għalihom ġie akkwistat sit fil-lvant ta' Frankfurt.

L-istaff tal-BĊE hu tabilħaqq Ewropew; il-membri ġejjin minn kull wieħed mill-25 pajjiż ta' l-Unjoni Ewropea.

ara l-Glossarju

2.3 DMIRIJIET TA' L-EWROSISTEMA

L-Ewrosistema għandha 4 dmirijiet ewlenin. L-ewwel dover hu li twettaq il-politika monetarja adottata mill-Kunsill Governattiv tal-BĊE – jiġifieri, deċiżjonijiet dwar ir-rati ewlenin ta' l-imgħax tal-BĊE (ir-**rata minima ta' l-offerti** fuq l-**operazzjonijiet ewlenin ta' rifinanzjament** kif ukoll ir-rati ta' imgħax fuq il-**faċilità ta' self marġinali** u fuq il-**faċilità tad-depożitu** u, fejn xieraq, deċiżjonijiet li għandhom x'jaqsmu ma' l-għanijiet monetarji u l-provvista tar-riżervi). Il-Bord Esekuttiv hu responsabbli għall-implimentazzjoni tal-politika monetarja, responsabbiltà li jeżèrcita billi jagħti struzzjonijiet lill-BĊN. Per eżempju, il-Bord Esekuttiv jiddeċiedi darba fil-ġimgħa dwar l-allokazzjoni ta' likwidità lis-settur bankarju permezz ta' l-operazzjonijiet ewlenin ta' rifinanzjament.

Il-Kunsill Governattiv jiddeċiedi dwar rati ta' imgħax ewlenin

It-tieni u t-tielet dmir ta' l-Ewrosistema huma li twettaq **operazzjonijiet ta' kambju** u li żżomm u tamministra r-riżervi uffiċjali tal-pajjiżi taż-żona ta' l-euro.

Il-BĊN ta' l-Ewrosistema ittrasferew l-assi ta' riżervi barranin tagħhom lill-BĊE li jammontaw għal xi €40 biljun (85% investiti f'munita barranija u 15% f'deheb). Bi tpattija, l-BĊN rċevew **krediti bl-imgħax** kontra l-BĊE, u li huma denominati f'euro. Il-BĊN ta' l-Ewrosistema għandhom sehem fl-amministrazzjoni tar-riżervi barranin tal-BĊE: huma jaġixxu bħala aġenti għall-BĊE, skond il-linji gwida ta' l-amministrazzjoni tal-portafoll stabbiliti mill-BĊE. Il-bqija ta' l-assi f'riżervi barranin ta' l-Ewrosistema huma proprjetà tal-BĊN u huma amministrati minnhom. Transazzjonijiet f'dawk l-assi ta' riżerva huma regolati mill-Ewrosistema. B'mod partikolari, transazzjonijiet li jaqbżu ċerti limiti jeħtieġu l-approvazzjoni tal-BĊE qabel ma jitwettqu.

Assi ta' riżervi barranin miżmuma mill-BĊE u l-BĊN

Ir-raba' dmir ewlieni ta' l-Ewrosistema hu l-promozzjoni tat-tħaddim bla xkiel tas-sistemi tal-pagamenti. Barra dan, l-Ewrosistema tikkontribwixxi għat-twettiq tas-sorveljanza finanzjarja: din tagħti pariri lill-leġiżlaturi fil-qasam tal-kompetenza tagħha u tiġbor statistika monetarja u finanzjarja.

It-Trattat jispeċifika wkoll li l-BĊE għandu d-dritt esklużiv biex jawtorizza l-ħruġ ta' karti tal-flus ta' l-euro.

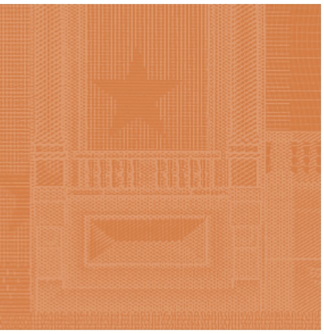

2.4 INDIPENDENZA

Meta jwettqu dmirijiet li għandhom x'jaqsmu ma' l-Ewrosistema, l-BĊE u l-banek ċentrali nazzjonali m'għandhomx jitolbu jew jieħdu struzzjonijiet minn istituzzjonijiet jew korpi Komunitarji, minn kwalunkwe gvern ta' pajjiż ta' l-UE jew minn kwalunkwe korp ieħor. Bl-istess mod, l-istituzzjonijiet u l-korpi Komunitarji u l-gvernijiet ta' l-Istati Membri m'għandhomx jippruvaw jinfluwenzaw lill-membri tal-korpi tal-BĊE jew tal-BĊN li jieħdu d-deċiżjonijiet, fit-twettiq ta' dmirijiethom.

Indipendenza personali

L-istatuti tas-SEBĊ u tal-BĊE jipprovdu bażi legali biex il-gvernaturi tal-BĊN u l-membri tal-**Bord Esekuttiv** jibqgħu fil-kariga kif ġej:

- perijodu minimu tal-mandat għall-gvernaturi tal-BĊN ta' ħames snin;
- perijodu ta' mandat li ma jiġġeddidx ta' tmien snin għall-membri tal-Bord Esekuttiv tal-BĊE;
- tneħħija mill-kariga tal-Membri tal-Bord Esekuttiv fil-każ biss ta' inkapaċità jew ta' mġieba ħażina serja; f'dan il-każ il-**Qorti tal-Ġustizzja tal-Komunitajiet Ewropej** hi kompetenti biex tiddeċiedi dwar kwalunkwe tilwima.

Indipendenza funzjonali

L-Ewrosistema hi wkoll indipendenti fl-operat tagħha. Il-BĊE u l-BĊN għandhom għad-dispożizzjoni tagħhom l-istrumenti u l-kompetenzi kollha meħtieġa biex iwettqu politika monetarja effiċjenti u huma awtorizzati li jiddeċiedu b'mod awtonomu kif u meta jużawhom.

L-Ewrosistema ma tistax tagħti self lill-korpi Komunitarji jew lil entitajiet tas-settur pubbliku nazzjonali, u dan isaħħaħ l-indipendenza tagħha billi jħarisha minn kwalunkwe influwenza minn-naħa ta' awtoritajiet pubbliċi. Barra dan, il-**Kunsill Governattiv** tal-BĊE għandu d-dritt li jadotta regolamenti li jorbtu biex iwettaq id-dmirijiet tas-SEBĊ kif ukoll f'ċerti każi oħra, kif stabbilit f'atti speċifiċi tal-**Kunsill ta' l-UE**.

ara l-Glossarju

2.

Nationale Bank van België / Banque Nationale de Belgique

Deutsche Bundesbank

Bank of Greece

Banco de España

Banque de France

Central Bank and Financial Services Authority of Ireland

Banca d'Italia

Banque centrale du Luxembourg

De Nederlandsche Bank

Oesterreichische Nationalbank

Banco de Portugal

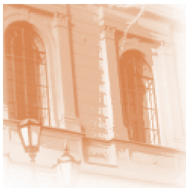

Suomen Pankki Finlands Bank

STRUTTURA U DMIRIJIET

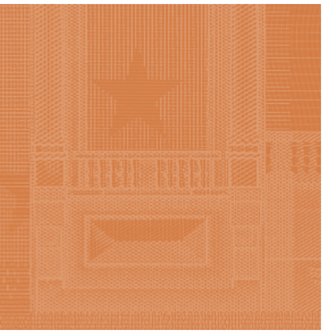

2.5 BANEK ĊENTRALI NAZZJONALI

Il-banek ċentrali nazzjonali ta' l-Ewrosistema għandhom personalità legali (taħt il-liġi tal-pajjiżi rispettivi tagħhom) li hi separata minn dik tal-BĊE. Fl-istess ħin, huma parti integrali ta' l-Ewrosistema, li hi responsabbli għall-**istabbiltà tal-prezzijiet** fiż-żona ta' l-euro; huma joperaw skond il-linji gwida u l-istruzzjonijiet tal-BĊE fit-twettiq tad-dmirijiet ta' l-Ewrosistema.

Il-BĊN iwettqu operazzjonijiet ta' politika monetarja

Il-BĊN huma involuti fit-twettiq tal-politika monetarja unika taż-żona ta' l-euro. Huma jwettqu l-operazzjonijiet tal-politika monetarja; per eżempju, jipprovdu flus tal-banek ċentrali lill-**istituzzjonijiet ta' kreditu** u jiżguraw ir-regolament ta' pagamenti bla flus kontanti fil-qasam domestiku u transkonfini. Barra dan, jagħmlu operazzjonijiet ta' amministrazzjoni ta' riżervi barranin f'isimhom u bħala aġenti għall-BĊE.

Il-BĊN huma responsabbli wkoll b'mod wiesa' biex jiġbru data nazzjonali statistika u biex joħorġu u jimmaniġġaw karti tal-flus ta' l-euro fil-pajjiżi rispettivi tagħhom. Il-BĊN iwettqu wkoll funzjonijiet barra mill-Iskop ta' l-Istatut, sakemm il-Kunsill Governattiv ma jqishomx inkompatibbli ma' l-għanijiet u d-dmirijiet ta' l-Ewrosistema.

Taħt il-liġijiet nazzjonali, il-BĊN jistgħu jiġu assenjati funzjonijiet oħra li m'għandhomx x'jaqsmu ma' funzjonijiet ta' politika monetarja: xi BĊN huma involuti f'sorveljanza bankarja u/jew jaġixxu bħala l-bankier ewlieni tal-gvern.

2.6 KORPI TAL-BĊE RESPONSABBLI GĦAT-TEĦID TAD-DEĊIŻJONIJIET

Il-Kunsill Governattiv jiltaqa' l-Ħamis, darbtejn fix-xahar

Il-Kunsill Governattiv tal-BĊE hu magħmul mill-membri tal-Bord Esekuttiv tal-BĊE u l-gvernaturi tal-BĊN tal-pajjiżi taż-żona ta' l-euro. L-Istatut tas-SEBĊ jiddikjara li l-Kunsill Governattiv tal-BĊE għandu jiltaqa' għall-inqas għaxar darbiet fis-sena. Id-dati tal-laqgħat tiegħu jiġu deċiżi mill-Kunsill Governattiv innifsu abbażi ta' proposta tal-Bord Esekuttiv. Il-laqgħat jistgħu jsiru wkoll permezz ta' telekonferenza, sakemm ma jkunx hemm oġġezzjoni minn ta' l-inqas tliet

ara l-Glossarju

gvernaturi. Bħalissa l-Kunsill Governattiv jiltaqa' darbtejn fix-xahar, normalment l-ewwel u t-tielet Ħamis ta' kull xahar. Is-soltu kwistjonijiet ta' politika monetarja jiġu diskussi fl-ewwel laqgħa tax-xahar.

Il-President tal-**Kunsill ta' l-UE** u membru tal-**Kummissjoni Ewropea** jistgħu jattendu l-laqgħat, għalkemm il-membri tal-Kunsill Governattiv biss għandhom id-dritt tal-vot. Kull membru tal-**Kunsill Governattiv** għandu vot wieħed u, minbarra deċiżjonijiet dwar kwistjonijiet finanzjarji tal-BĊE, il-Kunsill Governattiv jieħu d-deċiżjonijiet tiegħu b'maġġoranza sempliċi. Jekk il-voti favur u kontra jkunu indaqs, il-President għandu l-vot deċiżiv. Dwar kwistjonijiet finanzjarji – per eżempju, is-sottoskrizzjoni tal-kapital tal-BĊE, it-trasferiment ta' riżervi barranin, jew it-tqassim ta' dħul monetarju – il-voti huma ppeżati skond l-ishma tal-BĊN fil-kapital sottoskritt tal-BĊE.

It-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea u l-Istatuti tas-SEBĊ u tal-BĊE jagħtu s-setgħa lill-Kunsill Governattiv biex jieħu l-iżjed deċiżjonijiet strateġikament sinifikanti għall-**Ewrosistema**.

Ir-responsabbiltajiet ewlenin tal-Kunsill Governattiv huma:

- li jifformula l-politika monetarja taż-żona ta' l-euro; jiġifieri, jieħu deċiżjonijiet dwar il-livell tar-rati ewlenin ta' l-imgħax tal-BĊE;
- li jadotta l-linji gwida u li jieħu d-deċiżjonijiet meħtieġa biex jiżgura t-twettieq tad-dmirijiet ta' l-Ewrosistema.

Fokus fuq iż-żona ta' l-euro

Meta jieħu deċiżjonijiet dwar il-politika monetarja u dmirijiet oħra ta' l-Ewrosistema, il-Kunsill Governattiv iqis l-iżviluppi fiż-żona ta' l-euro fl-intier tagħha.

Il-Bord Esekuttiv jiltaqa' kull nhar ta' Tlieta

Il-**Bord Esekuttiv** hu magħmul mill-President u l-Viċi President tal-BĊE u erba' membri oħra. Dawn jiġu maħtura minn qalb persuni ta' pożizzjoni rikonoxxuta u ta' esperjenza professjonali fi kwistjonijiet monetarji u bankarji, bil-qbil tal-gvernijiet kollha taż-żona ta' l-euro fil-livell ta' Kapijiet ta' Stat jew Gvern, fuq rakkomandazzjoni mill-**Kunsill ta' l-UE** wara li dan ikun ikkonsulta l-**Parlament**

STRUTTURA U DMIRIJIET

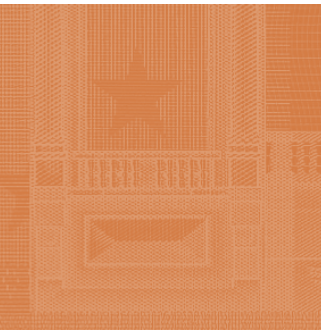

Ewropew u l-Kunsill Governattiv tal-BĊE. Il-Bord Esekuttiv normalment jiltaqa' kull nhar ta' Tlieta.

Il-President tal-BĊE jew, fl-assenza tiegħu, il-Viċi President, jippresjedi l-laqgħat tal-Kunsill Governattiv, tal-Bord Esekuttiv u tal-Kunsill Ġenerali tal-BĊE. Il-President jiġi mistieden għall-laqgħat ta' l-**Eurogroup**, il-grupp informali tal-ministri ta' l-ekonomija u tal-finanzi taż-żona ta' l-euro, u jista' jieħu sehem fil-laqgħat tal-Kunsill ta' l-UE dwar suġġetti li għandhom x'jaqsmu ma' l-għanijiet u d-dmirijiet ta' l-Ewrosistema.

Ir-responsabbiltajiet ewlenin tal-Bord Esekuttiv huma:

- li jħejji l-laqgħat tal-Kunsill Governattiv;
- li jimplimenta l-politika monetarja fiż-żona ta' l-euro skond il-linji gwida u d-deċiżjonijiet stabbiliti mill-Kunsill Governattiv u, b'hekk, jagħti struzzjonijiet lill-BĊN;
- li jamministra x-xogħol ta' kuljum tal-BĊE;
- li jeżerċita ċerti setgħat, inklużi setgħat regolatorji, delegati lilu mill-Kunsill Governattiv.

Il-Kunsill Ġenerali jiltaqa' erba' darbiet fis-sena

Il-Kunsill Ġenerali hu magħmul mill-President u l-Viċi President tal-BĊE u mill-gvernaturi tal-banek ċentrali nazzjonali ta' l-Istati Membri kollha ta' l-UE. Il-membri l-oħra tal-Bord Esekuttiv, il-President tal-Kunsill ta' l-UE u membru tal-**Kummissjoni Ewropea** jistgħu jattendu l-laqgħat tal-Kunsill Ġenerali iżda m'għandhomx id-dritt tal-vot. Laqgħat tal-Kunsill Ġenerali jistgħu jissejħu kull meta l-President jidhirlu li jkun meħtieġ jew fuq it-talba ta' mill-inqas tlieta mill-membri tiegħu. Il-Kunsill Ġenerali normalment jiltaqa' fi Frankfurt darba kull tliet xhur.

Il-Kunsill Ġenerali m'għandu ebda responsabbiltà għal deċiżjonijiet dwar il-politika monetarja fiż-żona ta' l-euro. Hu ħa f'idejh id-dmirijiet li kienu ta' l-IME, jiġifieri dawk li l-BĊE għandu jwettaq fit-Tielet Stadju ta' l-UME sakemm ikun hemm xi Stati Membri ta' l-UE li jkunu għadhom ma adottawx l-euro. Dan ifisser li l-Kunsill Governattiv għandu d-dmir ewlieni li jirrapporta dwar il-progress lejn il-konverġenza

ara l-Glossarju

minn-naħa ta' l-Istati Membri ta' l-UE li għadhom m'adottawx l-euro, u li jagħti parir dwar it-tħejjijiet meħtieġa biex jadottaw l-euro bħala l-munita tagħhom. Jagħmel ukoll kontribut f'dak li jirrigwarda l-pariri tas-SEBĊ u jgħin biex tinġabar l-informazzjoni statistika.

2.7 KUMITATI TAS-SEBĊ

Il-korpi għat-teħid tad-deċiżjonijiet tal-BĊE huma mgħejjuna mill-kumitati tas-SEBĊ. Dawn il-Kumitati huma importanti wkoll fejn tidħol il-kooperazzjoni fi ħdan is-SEBĊ innifisha. Il-Kumitati huma komposti minn membri ġejjin mill-BĊE u mill-banek ċentrali nazzjonali (BĊN) ta' l-**Ewrosistema**, kif ukoll minn membri ġejjin minn korpi oħra kompetenti, bħal ma huma l-awtoritajiet nazzjonali ta' sorveljanza fil-każ tal-Kumitat ta' Sorveljanza Bankarja. Kull wieħed mill-BĊN tal-pajjiżi li m'humiex fiż-żona ta' l-euro ħatar esperti biex jieħdu sehem fil-laqgħat tal-Kumitati tas-SEBĊ kull meta xi Kumitat ikun qed jittratta kwistjonijiet li jaqgħu taħt il-kompetenza tal-Kunsill Ġenerali. Il-mandati tal-Kumitati huma stabbiliti mill-**Kunsill Governattiv**, il-korp li lilu jirrappurtaw il-Kumitati permezz tal-**Bord Esekuttiv**.

Kumitati ta' esperti jsostnu l-korpi li jieħdu d-deċiżjonijiet

Fil-preżent, il-Kumitati huma dawn: il-Kumitat għall-Kontabilità u Dħul Monetarju, il-Kumitat għas-Sorveljanza Bankarja, il-Kumitat għall-Karti tal-Flus, il-Kumitat għall-Komunikazzjoni Ewrosistema/SEBĊ, il-Kumitat għat-Tekonoloġija Informatika, il-Kumitat ta' l-Awdituri Interni, il-Kumitat għar-Relazzjonijiet Internazzjonali, il-Kumitat Legali, il-Kumitat għall-Operazzjonijiet tas-Suq, il-Kumitat għall-Politika Monetarja, il-Kumitat għas-Sistemi ta' Ħlas u Pagamenti u l-Kumitat għall-Istatistika.

Fl-1998 il-Kunsill Governattiv waqqaf ukoll Kumitat għall-Estimi, kompost minn membri ġejjin mill-BĊE u mill-BĊN ta' l-Ewrosistema. Il-Kumitat għall-Estimi jassisti lill-Kunsill Governattiv fi kwistjonijiet li għandhom x'jaqsmu ma' l-estimi tal-BĊE.

Fl-aħħarnett, fl-2005 ġiet stabbilita Konferenza tar-Riżorsi Umani, magħmula minn membri mis-SEBĊ. L-għan ta' din il-Konferenza hu li tħeġġeġ il-kooperazzjoni u l-għaqda fil-ħidma bejn il-banek ċentrali ta' l-Ewrosistema/tas-SEBĊ fil-qasam ta' l-amministrazzjoni tar-riżorsi umani.

POLITIKA MONETARJA

3.1 STABBILTÀ TAL-PREZZIJIET

L-għan ewlieni ta' l-**Ewrosistema** ▤ hu li żżomm l-istabbiltà tal-prezzijiet. Bla ħsara għall-għan ta' l-**istabbiltà tal-prezzijiet** ▤, l-Ewrosistema għandha tappoġġa l-politika ekonomika ġenerali tal-Komunità Ewropea.

L-istabbiltà tal-prezzijiet hi l-ogħla prijorità

L-Artikolu 2 tat-**Trattat** ▤ dwar l-Unjoni Ewropea jgħid li l-Unjoni Ewropea taspira li tippromwovi "il-progress ekonomiku u soċjali u livell għoli ta' impjieg u li tikseb żvilupp bilanċjat u sostenibbli." L-Ewrosistema tikkontribwixxi għal dawn il-miri billi żżomm l-istabbiltà tal-prezzijiet. Barra dan, biex tikseb l-istabbiltà tal-prezzijiet, l-Ewrosistema żżomm f'moħħha dawn l-għanijiet. Fil-każ li jkun hemm konflitt bejn dawn l-għanijiet, il-BĊE dejjem għandu jagħti prijorità liż-żamma ta' l-istabbiltà tal-prezzijiet.

L-Ewrosistema taġixxi skond il-prinċipju ta' ekonomija ta' suq ħieles b'kompetizzjoni ħielsa, u li tiffavorixxi l-allokazzjoni effiċjenti tar-riżorsi.

3.2 STRATEĠIJA TAL-POLITIKA MONETARJA TAL-BĊE

Biex jikseb l-istabbiltà tal-prezzijiet, il-BĊE għandu jinfluwenza l-kondizzjonijiet fis-suq tal-flus, u b'hekk ukoll il-livell tar-rati ta' l-imgħax fuq żmien qasir.

Il-BĊE adotta strateġija li tiżgura l-użu ta' metodu konsistenti u sistematiku meta jittieħdu d-deċiżjonijiet dwar il-politika monetarja. Il-konsistenza tgħin biex jiġu stabbilizzati l-aspettativi dwar l-**inflazzjoni** ▤ u biex tittejjeb il-kredibiltà tal-BĊE.

Id-definizzjoni kwantitattiva ta' l-**istabbiltà tal-prezzijiet** ▤ hu element ewlieni ta' l-istrateġija tal-politika monetarja tal-**Kunsill Governattiv** ▤ tal-BĊE: id-definizzjoni hi din: "żieda ta' sena fuq sena fl-**Indiċi Armonizzat tal-Prezzijiet għall-Konsumatur (HICP)** ▤ għaż-żona ta' l-euro ta' taħt it-2%". L-istabbiltà tal-prezzijiet trid tinżamm fuq żmien medju. Dan jirrifletti l-ħtieġa li l-politika monetarja tkun waħda li tħares 'il quddiem.

▤ ara l-Glossarju

Biex jikseb l-istabbiltà tal-prezzijiet, il-BĊE jara li jżomm ir-rati ta' l-inflazzjoni taħt iżda qrib it-2% fuq żmien medju. Dan jenfasizza l-obbligu tiegħu li jipprovdi marġni ta' sigurtà suffiċjenti biex jissalvagwardja kontra r-riskji tad-**deflazzjoni**.

Minħabba li għad hemm dewmien sinifikanti fil-**mekkaniżmu ta' trasmissjoni** (ara t-taqsima li jmiss), jeħtieġ li l-politika monetarja tkun waħda li tħares 'il quddiem. Barra dan, il-politika monetarja għandha tankra l-aspettattivi tagħha dwar l-inflazzjoni biex tgħin ħalli tonqos il-volatilità fl-iżviluppi ekonomiċi.

Politika monetarja li tħares 'l quddiem

Flimkien mad-definizzjoni ta' l-istabbiltà tal-prezzijiet, l-istrateġija tal-politika monetarja tinvolvi stima komprensiva tar-riskji għall-istabbiltà tal-prezzijiet li tikkonsisti f'analiżi ekonomika u analiżi monetarja. Qabel kull deċiżjoni dwar il-politika monetarja ssir verifika rigoruża ta' l-informazzjoni li tirriżulta miż-żewġ analiżijiet.

3.3 STRUMENTI TAL-POLITIKA MONETARJA

Il-mekkaniżmu tat-trasmissjoni tal-politika monetarja jibda bl-amministrazzjoni tal-likwidità mill-bank ċentrali u bit-treġija tar-rati ta' l-imgħax fuq żmien qasir.

Is-suq tal-flus, bħala parti mis-suq finanzjarju, għandu rwol importanti ħafna f'dak li jirrigwarda t-trasmissjoni tad-deċiżjonijiet dwar il-politika monetarja, minħabba li dan hu l-ewwel suq li jiġi affettwat minn tibdil fil-politika monetarja. Biex il-politika monetarja tkun effiċjenti, hu essenzjali li s-suq tal-flus ikun sod u integrat, minħabba li b'hekk ikun hemm distribuzzjoni uniformi tal-likwidità tal-banek ċentrali kif ukoll livell ta' rati ta' imgħax fuq żmien qasir li jkun konsistenti fiż-żona kollha tal-munita unika. Din il-kondizzjoni meħtieġa minn qabel ġiet sodisfatta kważi fil-bidu nett tat-Tielet Stadju ta' l-UEM meta s-swieq nazzjonali tal-flus ġew integrati b'suċċess f'suq tal-flus effiċjenti taż-żona ta' l-euro.

Is-suq tal-flus hu l-ewwel li jiġi affettwat

Biex tidderiġi r-rati ta' l-imgħax fuq żmien qasir, l-Ewrosistema għandha għad-dispożizzjoni tagħha għadd ta' strumenti ta' politika monetarja, jiġifieri, operazzjonijiet ta' suq miftuħ, faċilitajiet permanenti u rekwiżiti tar-riżerva.

POLITIKA MONETARJA

L-operazzjonijiet ta’ suq miftuħ jistgħu jinqasmu:

- f’**operazzjonijiet ewlenin ta’ rifinanzjament**; dawn huma transazzjonijiet regolari li jipprovdu l-likwidità, li jsiru u jimmaturaw darba fil-ġimgħa;
- f’operazzjonijiet ta’ rifinanzjament fuq żmien itwal; dawn huma transazzjonijiet li jipprovdu l-likwidità, li jsiru darba fix-xahar u jimmaturaw kull tliet xhur;
- f’operazzjonijiet ta’ titjib u rfinar; dawn jistgħu jsiru fuq bażi ad hoc biex tiġi amministrata l-qagħda tal-likwidità fis-suq u biex jiġu ddireġuti r-rati ta’ l-imgħax. B’mod partikolari, dawn jimmiraw biex itaffu l-effetti mhux mistennija ta’ l-iżbilanċi fil-likwidità fuq ir-rati ta’ l-imgħax; u
- f’operazzjonijiet strutturali li jistgħu jitwettqu mill-Ewrosistema permezz ta’ transazzjonijiet irriversjati, transazzjonijiet assoluti u l-ħruġ ta’ ċertifikati tad-dejn.

Faċilitajiet permanenti

L-Ewrosistema toffri wkoll żewġ faċilitajiet permanenti, li jistabbilixxu l-limiti għar-rati ta’ l-imgħax tas-suq ta’ matul il-lejl billi tipprovdi u tassorbi l-likwidità:

- il-faċilità tas-self marġinali, li tippermetti lill-**istituzzjonijiet ta’ kreditu** jakkwistaw il-likwidità matul il-lejl mill-banek ċentrali nazzjonali kontra assi eliġibbli; u
- il-**faċilità tad-depożitu**, li tista’ tintuża minn **istituzzjonijiet ta’ kreditu** biex isiru d-depożiti matul il-lejl fil-banek ċentrali nazzjonali ta’ l-Ewrosistema.

Rekwiżiti ta’ riżervi minimi

Fl-aħħar, l-Ewrosistema teħtieġ li l-**istituzzjonijiet ta’ kreditu** jżommu riżervi minimi f’kontijiet fil-banek ċentrali nazzjonali. Kull **istituzzjoni ta’ kreditu** għandha żżomm ċertu persentaġġ ta’ ftit mid-depożiti tal-kljienti tagħha (kif ukoll xi passivi oħra tal-banek) f’kont ta’ depożitu fil-bank ċentrali nazzjonali rilevanti bħala medja fuq perijodu ta’ manteniment tar-riżerva ta’ bejn wieħed u ieħor xahar. L-Ewrosistema tħallas imgħax fuq żmien qasir fuq dawn il-kontijiet. L-għan tas-sistema tar-riżerva minima hu li din tistabbilizza r-rati ta’ l-imgħax tas-swieq tal-flus u li toħloq (jew tkabbar) deficit strutturali tal-likwidità fis-sistema bankarja.

ara l-Glossarju

3.4 KOMUNIKAZZJONI

Komunikazzjoni esterna effiċjenti hi parti essenzjali mix-xogħol ta' bank ċentrali. Il-komunikazjoni żżid l-effikaċja u l-kredibiltà tal-politika monetarja. Sabiex il-pubbliku jkun jista' jifhem aħjar il-politika monetarja u l-attivitajiet l-oħra ta' bank ċentrali, il-BĊE għandu jkun sinċier u trasparenti. Dan hu l-prinċipju ewlieni għall-Ewrosistema f'dak li jirrigwarda l-komunikazjoni esterna, liema prinċipju jinvolvi l-kooperazzjoni mill-qrib bejn il-BĊE u l-BĊN.

Il-BĊE u l-BĊN jistgħu jużaw għodda differenti biex il-komunikazzjoni tagħhom tkun effettiva. L-iżjed importanti huma:

- konferenzi għall-istampa regolari wara l-ewwel laqgħa ta' kull xahar tal-Kunsill Governattiv;
- il-pubblikazzjoni ta' Bullettin ta' Kull Xahar li jagħti deskrizzjoni dettaljata ta' l-iżviluppi ekonomiċi fiż-żona ta' l-euro, kif ukoll artikli li għandhom x'jaqsmu ma' l-attivitajiet tal-BĊE;
- seduti pubbliċi tal-President tal-BĊE u ta' membri oħra tal-**Bord Esekuttiv** ▤ tal-BĊE fil-**Parlament Ewropew** ▤;
- diskorsi u intervisti mogħtija minn membri tal-korpi għat-teħid tad-deċiżjonijiet tal-BĊE;
- stqarrijiet għall-istampa li jfissru d-deċiżjonijiet u l-opinjonijiet tal-Kunsill Governattiv;
- il-websajts tal-BĊE u tal-BĊN, li jagħtu aċċess għall-materjal kollu ppubblikat, inkluża ġabra kbira ta' data statistika;
- rapporti informali tax-xogħol;
- rapporti informali okkażjonali.

3.5 STATISTIKA MONETARJA U FINANZJARJA

Il-BĊE jikkompila u jippubblika statistika finanzjarja u monetarja b'kooperazzjoni mill-qrib mal-BĊN. Dan it-tagħrif statistiku jsostni l-politika monetarja taż-żona ta' l-euro u t-teħid tad-deċiżjonijiet tal-BĊE.

Il-BĊE jikkompila l-aggregati għaż-żona ta' l-euro

Il-BĊN (u, f' ċerti każijiet, xi awtoritajiet nazzjonali oħra) jiġbru d-data minn istituzzjonijiet finanzjarji u minn sorsi oħra fil-pajjiżi rispettivi tagħhom u jikkalkolaw l-aggregati fil-livell nazzjonali, li huma mbagħad jibagħtu lill-BĊE. Il-BĊE mbagħad jikkumpila l-aggregati għaż-żona ta' l-euro.

Il-bażi ġuridika għall-iżvilupp, il-ġbir, il-kumpilazzjoni u x-xandir ta' l-istatistika mill-BĊE hi stabbilita fl-Istatut tas-Sistema Ewropea ta' Banek Ċentrali u fl-Istatut tal-**Bank Ċentrali Ewropew** ▤ anness mat-Trattat. Filwaqt li jiżgura li r-rekwiżiti statistiċi tiegħu jiġu sodisfatti, il-BĊE jagħmel ħiltu biex kemm jista' jkun inaqqas il-piż li r-rappurtar statistiku jqiegħed fuq l-istituzzjonijiet finanzjarji u fuq aġenti oħra li jagħmlu r-rapporti.

▤ ara l-Glossarju

3.

Ir-responsabbiltà għall-istatistika fil-livell Ewropew tinqasam bejn il-BĊE u l-**Kummissjoni Ewropea** (permezz ta' l-Ewrostat li hu l-Uffiċċju ta' l-Istatistika tal-Komunitajiet Ewropej). Il-BĊE hu primarjament jew konġuntament responsabbli għall-istatistika monetarja, l-istatistika dwar l-istituzzjonijiet finanzjarji u s-swieq finanzjarji, l-istatistika esterna (inkluż il-bilanċ ta' pagamenti), għall-kontijiet finanzjarji u l-iżvilupp tal-kontijiet trimestrali mhux finanzjarji għas-setturi istituzzjonali (individwi, korporazzjonijiet u gvern). L-infrastruttura statistika (inkluż l-aġġustament staġjonali, it-tifsil ta' struttura għall-kwalità, u l-istàndards għat-trasmissjoni tad-data) fil-livell Ewropew huma wkoll ir-responsabbiltà taż-żewġ istituzzjonijiet. Kull fejn hu possibbli, l-istatistika tal-BĊE tikkonforma ma' l-istàndards internazzjonali.

IS-SISTEMA TARGET

Ħlas gross istantanju f'euro

4. IS-SISTEMA TARGET

It-**TARGET** (**Sistema Trans-Ewropea ta' Trasferimenti Rapidi Awtomatiċi Gross f'ħin Reali**) hi s-sistema RTGS għall-euro, ipprovduta mill-**Ewrosistema**. Din tintuża biex isiru l-ħlasijiet ta' l-operazzjonijiet tal-banek ċentrali, trasferimenti ta' ammonti kbar ta' euro bejn il-banek, kif ukoll għal pagamenti oħra bl-euro. Din tipprovdi proċessar istantanju, ħlas bi flus tal-banek ċentrali kif ukoll finalità immedjata. Din tikkonsisti f'sistemi ta' ħlas nazzjonali gross istantanju (RTGS) u fil-mekkaniżmu ta' pagament tal-BĊE (EPM), li t-tnejn huma konnessi. It-TARGET hi s-sistema RTGS għall-euro li ilha titħaddem mill-bidu ta' l-UME f'Jannar ta' l-1999, u li għandha fatturat ta' bejn wieħed u ieħor €1,700 biljun kuljum.

Din is-sistema ġiet żviluppata:

- biex tipprovdi mekkaniżmu mingħajr periklu u ta' min jogħqod fuqu biex ikun jista' jsir ir-regolament tal-pagamenti ta' l-euro fuq bażi RTGS;
- biex tiżdied l-effiċjenza tal-pagamenti transkonfini bl-euro; u b'mod iżjed importanti, biex,
- jiġu moqdija l-ħtiġijiet tal-politika monetarja tal-BĊE u biex tiġi mħeġġa l-integrazzjoni tas-suq tal-flus euro.

ara l-Glossarju

4.

It-TARGET tista' tintuża għat-transazzjonijiet kollha bl-euro bejn, u f'kull parti tal-pajjiżi taż-żona ta' l-euro kif ukoll f'bosta Stati Membri oħra ta' l-UE. Din tipproċessa kemm pagamenti bejn il-banek kif ukoll dawk tal-klijenti. M'hemm ebda limitu (massimu jew minimu) fuq il-valur fir-rigward ta' pagamenti bit-TARGET. L-Istati Membri ta' l-UE li għadhom m'adottawx l-euro għandhom il-possibiltà, iżda ebda obbligu, li jissieħbu fit-TARGET. Bil-patt li jiġu sodisfatti ċerti kondizzjonijiet, din is-sistema hi wkoll disponibbli għall-banek ta' l-Istati Membri ta' l-UE li għadhom m'adottawx l-euro.

Bħalissa l-Ewrosistema qiegħda tibni l-verżjoni tat-TARGET li jmiss, jiġifieri t-TARGET2. Din is-sistema l-ġdida hi mistennija li tibda titħaddem fl-2007 u għandha tikseb livelli ogħla ta' sigurtà u effiċjenza permezz ta' infrastruttura teknika armonizzata u ċentralizzata. Fit-TARGET2, lill-banek parteċipanti jiġu offruti l-istess servizzi ta' kwalità tajba ħafna, funzjonalità u komunikazzjoni elettronika, kif ukoll struttura unika tal-prezzijiet.

KARTI TAL-FLUS U MUNITI TA' L-EURO

5.1 KARTI TAL-FLUS

Il-karti tal-flus ta' l-euro daħlu fiċ-ċirkolazzjoni fl-1 ta' Jannar 2002. Hemm seba' denominazzjonijiet, u kull waħda minnhom għandha daqs differenti. Dawn huma: €5, €10, €20, €50, €100, €200 u €500.

Fuq il-karti tal-flus hemm illustrazzjonijiet ta' l-istili arkitettoniċi ta' seba' perijodi ta' l-istorja kulturali ta' l-Ewropa – klassiku, Romanesk, Gotiku, Rinaxximent, barokk u rokokò, żmien l-arkitettura tal-ħadid u l-ħġieġ, u arkitettura moderna tas-seklu għoxrin – u juru tliet elementi arkitettoniċi ewlenin: twieqi, bibien fis-swar u pontijiet. Ebda wieħed minn dawn id-disinji m'hu ta' bini jew ta' monumenti eżistenti.

It-twieqi u l-bibien fis-swar fuq in-naħa ta' quddiem ta' kull karta tal-flus huma simbolu ta' l-ispirtu miftuħ u tal-kooperazzjoni fl-Ewropa. Fuq in-naħa ta' wara ta' kull karta tal-flus hemm disinn ta' pont. Dawn il-pontijiet huma wżati bħala simbolu ta' komunikazzjoni bejn in-nazzjonijiet ta' l-Ewropa u bejn l-Ewropa u l-bqija tad-dinja.

Fid-disinji tal-karti tal-flus ġew inkorporati għadd ta' karatterisitiċi ta' sigurtà biex iħarsuhom mill-iffalzifikar u biex jgħinu lill-pubbliku jagħraf il-karti tal-flus ġenwini. Ġew integrati wkoll karatteristiċi speċjali biex jgħinu lill-għomja u lill-dawk li jaraw ftit biss.

Permezz ta' kontrolli stretti fuq il-kwalità jiġi żgurat illi l-karti tal-flus kollha jkunu identiċi f'dak li jirrigwarda kwalità u dehra. Il-karti tal-flus m'għandhomx disinji nazzjonali individwali.

ara l-Glossarju

1 It-triq li twassal għall-Unjoni Ekonomika u Monetarja

2 Struttura u dmirijiet

3 Politika monetarja

4 Is-Sistema TARGET

5 Karti tal-flus u muniti ta' l-euro
5.1 Karti tal-flus
5.2 Muniti

6 Sorveljanza bankarja

5.

5.2 MUNITI

L-euro hu maqsum f'100 ċenteżmu. Hemm tmien muniti ta' l-euro: taċ-1, taż-2 ċenteżmi, tal-5 ċenteżmi, ta' l-10 ċenteżmi u tal-50 ċenteżmu, u ta' l-€1 u ż-€2. Id-disinji fuq naħa waħda tal-muniti huma l-istess għall-pajjiżi kollha taż-żona ta' l-euro, filwaqt li n-naħa l-oħra tirrifletti l-identitajiet nazzjonali. Naturalment, il-muniti kollha ta' l-euro jistgħu jintużaw fil-pajjiżi taż-żona ta' l-euro kollha, tkun xi tkun in-naħa nazzjonali tagħhom.

It-tmien muniti ta' l-euro jvarjaw fid-daqs, fil-piż, fil-materjal, fil-kulur u fil-ħxuna. Fihom ġew inkorporati wkoll xi ftit karatterisitiċi innovattivi oħra li jgħinu lill-utenti, b'mod partikolari lill-għomja u lill-dawk li jaraw ftit biss, biex jagħrfu d-denominazzjonijiet differenti. Per eżempju, kull munita konsekuttiva tas-serje għandha xifer differenti. Permezz ta' sistema ddettaljata għall-kontroll tal-kwalità, jiġi żgurat li l-muniti ta' l-euro kollha jkunu kompatibbli f'kull parti taż-żona ta' l-euro u li jikkonformaw ma' l-istàndards meħtieġa għall-użu tagħhom f'magni tal-bejgħ awtomatiċi.

Il-muniti ta' l-euro b'valur ogħla (€1 u €2) jiġu mmanifatturati b'attenzjoni partikolari biex dawn ikunu mħarsa mill-iffalzifikar. Kemm id-disinn sofistikat tagħhom b'żewġ kuluri, kif ukoll l-ittri li hemm tul ix-xifer tal-muniti taż-€2, jagħmluha diffiċli li wieħed jiffalzifikahom.

SORVELJANZA BANKARJA

6. SORVELJANZA BANKARJA

Ir-responsabbiltà diretta tas-sorveljanza ta' l-operazzjonijiet bankarji tibqa' f'idejn l-awtoritajiet kompetenti f'kull Stat Membru tal-UE, iżda t-**Trattat** assenja lis-SEBĊ id-dmir li «tikkontribwixxi għat-tmexxija bla xkiel tal-politika segwita mill-awtoritajiet kompetenti fejn għandha x'taqsam is-sorveljanza għaqlija ta' l-**istituzzjonijiet ta' kreditu** u l-istabbiltà tas-sistema finanzjarja".

Dan id-dmir jitwettaq fi tliet modi ewlenin.

Sorveljanza ta' l-istabbiltà finanzjarja

L-ewwel, is-SEBĊ tissorvelja u tevalwa l-istabbiltà finanzjarja fil-livell taż-żona ta' l-euro/ta' l-UE. Din l-attività tikkomplementa u ssostni l-attività korrispondenti fil-livell nazzjonali, mwettqa mill-banek ċentrali nazzjonali u mill-awtoritajiet ta' sorveljanza, biex tinżamm l-istabbiltà finanzjarja fil-pajjiżi rispettivi tagħhom.

ara l-Glossarju

6.

It-tieni, is-SEBĊ tagħti pariri dwar it-tifsil u r-reviżjoni tar-rekwiżiti regolatorji u tas-sorveljanza għall-istituzzjonijiet finanzjarji. Ħafna minn dawn il-pariri jiġu pprovduti permezz tal-parteċipazzjoni tal-BĊE fil-korpi rilevanti varji ta' sorveljanza internazzjonali u Ewropej, bħal ma huma l-'Basel Committee on Banking Supervision', il-'European Banking Committee' u l-'Committee of European Banking Supervisors'.

It-tielet, il-BĊE jħeġġeġ il-kooperazzjoni bejn il-banek ċentrali u l-awtoriatjiet ta' sorveljanza f'dak li jirrigwarda kwistjonijiet ta' interess komuni (per eżempju s-sorveljanza tas-sistemi ta' pagament, il-maniġġ ta' kriżijiet finanzjarji).

Dawn l-attivitajiet jitwettqu bl-għajnuna tal-Kumitat għas-Sorveljanza Bankarja (wieħed mill-kumitati tas-SEBĊ imsemmija fit-taqsima 2.7), f'liema kumitat jiltaqgħu esperti mill-banek ċentrali ta' l-UE u mill-awtoritajiet ta' sorveljanza.

GLOSSARJU

Aggregat monetarju (eż. M1, M2, M3): karti tal-flus u muniti flimkien ma' ċerti passivi ta' istituzzjonijiet finanzjarji (depożiti u garanziji fuq żmien qasir) li għandhom livell għoli ta' likwidità u li huma miżmuma minn entitajiet li mhumiex banek u li huma residenti fiż-żona ta' l-euro. L-M1 hi parti mill-M2 li hi ukoll parti mill-M3.

Bank Ċentrali: istituzzjoni li – permezz ta' att legali – ingħatat ir-responsabbiltà li tmexxi l-politika monetarja f'żona speċifika.

Bank Ċentrali Ewropew (BĊE): stabbilit fl-1 ta' Ġunju 1998 u bbażat fi Frankfurt am Main, il-BĊE flimkien mal-banek ċentrali nazzjonali taż-żona ta' l-euro, jidentifika u jimplimenta l-politika monetarja tal-pajjiżi membri taż-żona ta' l-euro.

Bord Esekuttiv: wieħed mill-korpi għat-teħid tad-deċiżjonijiet tal-BĊE. Dan hu magħmul mill-President u l-Viċi President tal-BĊE u erba' membri oħra maħtura bi qbil komuni fost il-kapijiet ta' Stat jew Gvern tal-pajjiżi li adottaw l-euro.

Deflazzjoni: proċess li bih il-livell ġenerali tal-prezzijiet jibqa' jaqa' tul perijodu ta' żmien sostnut.

Deroga: Skond l-Artiklu 122 tat-Trattat tal-KE, l-Istati Membri b'deroga huma dawk li qed iħejju biex jadottaw, iżda għadhom m'adottawx, l-euro. Dan l-istatus jirreferi għal 11-il Stat Membru (l-Isvezja u l-Istati Membri l-ġodda): id-drittijiet u l-obbligazzjonijiet li għandhom x'jaqsmu ma' l-introduzzjoni ta' l-euro bħala munita unika m'humiex applikabbli għalihom. Il-Każ tad-Danimarka u tar-Renju Unit hu differenti: dawn huma eżenti milli jipparteċipaw fit-tielet stadju ta' l-Unjoni Ekonomika u Monetarja.

ECOFIN: ara Kunsill ta' l-UE.

ERM II: ara l-Mekkaniżmu tar-Rata tal-Kambju II.

Eurogroup: grupp informali tal-ministri ta' l-ekonomija u tal-finanzi tal-pajjiżi taż-żona ta' l-euro. Il-ministri jiddiskutu kwistjonijiet li għandhom x'jaqsmu mar-responsabbiltajiet komuni tagħhom relatati mal-munita unika. Il-Kummissjoni Ewropea u l-BĊE jiġu mistiedna jieħdu sehem f'dawn il-laqgħat. Normalment, l-'Europgroup' jiltaqa' immedjatament qabel il-laqgħa ta' l-ECOFIN.

Ewrosistema: magħmula mill-Bank Ċentrali Ewropew u l-banek ċentrali nazzjonali tal-pajjiżi li huma membri taż-żona ta' l-euro. Din tistabbilixxi u timplimenta l-politika monetarja taż-żona ta' l-euro.

Faċilità permanenti: faċilità ta' bank ċentrali li tkun disponibbli għall-istituzzjonijiet ta' kreditu fuq l-inizjattiva tagħhom. L-Ewrosistema toffri żewġ faċilitajiet permanenti, il-faċilità ta' self marġinali u l-faċilità tad-depożitu.

Faċilità tad-depożitu: faċilità permanenti ta' l-Ewrosistema li tista' tintuża mill-kontropartijiet biex jagħmlu depożiti ta' matul il-lejl f'BĊN, u li jiġu kkumpensati b'rata ta' imgħax speċifikata minn qabel.

Faċilità ta' self marġinali: faċilità permanenti ta' l-Ewrosistema li tista' tintuża mill-kontropartijiet biex, kontra assi eliġibbli, jirċievu kreditu minn BĊN għal matul il-lejl, li jkun ikkumpensat b'rata ta' imgħax speċifikata minn qabel.

Indiċi Armonizzat tal-Prezzijiet għall-Konsumatur (HICP): kejl tal-prezzijiet użat mill-Kunsill Governattiv biex jikkalkula l-istabbiltà tal-prezzijiet fiż-żona ta' l-euro. Dan jiġi kkalkulat u ppubblikat mill-Eurostat, l-Uffiċju ta' l-Istatistika tal-Komunitajiet Ewropej.

Inflazzjoni: żieda persistenti fil-livell ġenerali tal-prezzijiet, li twassal għal tnaqqis persistenti fil-poter ta' l-akkwist tal-flus. Din tiġi normalment imfissra bħala bidla fil-persentaġġ annwali f'indiċi ta' prezzijiet għall-konsumatur, bħal ma hu l-HICP.

Istitut Monetarju Ewropew (IME): korp Ewropew responsabbli għat-tħejjija ta' l-aħħar stadju ta' l-Unjoni Ekonomika u Monetarja. Dan ġie mwaqqaf fl-1 ta' Jannar 1994 u ġie sostitwit mill-BĊE fl-1 ta' Ġunju 1998.

Istituzzjoni ta' kreditu: il-banek u l-banek tat-tifdil huma l-iżjed tipi komuni ta' istituzzjonijiet ta' kreditu. Abbażi ta' l-Artikolu 1 (1) tad-Direttiva 2000/12/KE, istituzzjoni ta' kreditu hi «(i) intrapriża li xogħolha hu li tirċievi mill-pubbliku depożiti jew fondi oħrajn li jistgħu jitħallsu lura, u li tagħti kreditu għall-kont tagħha; jew (ii) intrapriża jew persuna ġuridika oħra, li mhix dik imsemmija taħt (i), li toħroġ mezzi ta' pagamenti fil-forma ta' flus elettroniċi. It-terminu "flus elettroniċi" għandu jfisser valur monetarju, kif irrappreżentat permezz ta' kreditu kontra dak li jkun ħarġu u li hu: (a) maħżun fuq tagħmir elettroniku; (b) maħruġ meta jkunu waslu l-fondi ta' ammont li m'għandux valur iżjed baxx mill-valur monetarju maħruġ; u (c) aċċettat bħala mezz ta' pagament minn intrapriżi li m'humiex dawk li jkunu ħarġuh.

Komunità Ekonomika Ewropea (KEE): stabbilita fl-1957 permezz tat-Trattat ta' Ruma, il-KEE kienet pass lejn l-integrazzjoni ekonomika, jiġifieri ċ-ċaqliq ħieles ta' persuni, prodotti, kapital u servizzi bejn l-Istati Membri ta' l-UE.

Komunità Ewropea tal-Faħam u l-Azzar (KEFA): waħda mill-komunitajiet Ewropej, il-KEFA ġiet imwaqqfa f'Pariġi fl-1951, u stabbiliet suq komuni għall-faħam u l-azzar bejn is-sitt Stati Membri fundaturi (il-Belġju, Franza, il-Ġermanja, l-Italja, il-Lussemburgu u l-Olanda).

Kreditu bl-imgħax: attiv finanzjarju li jintitola lill-propjetarju jirċievi pagamenti ta' imgħax mid-debitur li jkun ħarġu.

Kriterji ta' konverġenza: kull Stat Membru tal-UE jrid jissodisfa erba' kriterji qabel ma' jkun jista' jadotta l-euro: livell stabbli ta' prezzijiet, finanzi pubbliċi sodi (żbilanċ limitat fil-konfront tal-PGD u livell limitat ta' dejn fil-konfront tal-PGD), rata tal-kambju stabbli u rati ta' l-imgħax baxxi u stabbli fuq żmien twil.

Kriterji ta' Kopenħagen (il-kriterji għall-adeżjoni): il-pajjiżi li jixtiequ jissieħbu ma' l-UE għandhom jissodisfaw għadd ta' kriterji: kriterji politiċi (istituzzjonijiet stabbli li jiggarantixxu d-demokrazija, il-ħarsien tal-liġi, id-drittijiet tal-bniedem u r-rispett tal-minoranzi), il-kriterji ekonomiċi (suq ekonomiku li jiffunzjona), u l-inkorporazzjoni ta' l-acquis communautaire (il-liġijiet kollha ta' l-UE). Dawn kienu ġew stabbiliti mill-'Copenhagen European Council' f'Ġunju ta' l-1993 u ġew ikkonfermati permezz tal-'Madrid European Council' f'Diċembru 1995.

Kumitat Delors: f'Ġunju 1988 il-Kunsill Ewropew awtorizza kumitat ippresedut minn Jacques Delors, li kien il-President tal-Kummissjoni Ewropea ta' dak iż-żmien, biex jagħmel studju dwar u jipproponi stadji konkreti li jwasslu għall-Unjoni Ekonomika Monetarja. Il-kumitat kien kompost mill-gvernaturi tal-banek ċentrali nazzjonali ta' dik li kienet il-Komunità Ewropea (KE); Alexandre Lamfalussy, li kien il-Maniġer Ġenerali tal-'Bank for International Settlements' (BIS); Niels Thygesen, professur ta' l-ekonomija, mid-Danimarka; u Miguel Boyer, li kien il-President tal-'Banco Exterior de España'. Ir-Rapport Delors li rriżulta minn dan il-kumitat ippropona li l-unjoni ekonomika u monetarja għandha tinkiseb fi tliet stadji.

Kummissjoni Ewropea: waħda mill-ħames istituzzjonijiet Ewropej, il-Kummissjoni Ewropea ġiet imwaqqfa fl-1967 biex taqdi lit-tliet Komunitajiet Ewropej. Din tħejji proposti għal liġijiet ġodda Ewropej, li mbagħad tippreżenta lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill. Il-Kummissjoni tiżgura li d-deċiżjonijiet ta' l-UE jiġu implimentati sew u tissorvelja l-infiq tal-fondi ta' l-UE. Din tara wkoll li jiġu osservati t-trattati Ewropej u l-liġi Komunitarja. Bħala l-gwardjan tat-Trattati, u flimkien mal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Komunitajiet Ewropej, din tiżgura li l-liġi li tapplika għall-Istati

Membri kollha ta' l-UE tiġi implimentata kif suppost. Fil-mument, il-Kummissjoni hi magħmula minn president u 24 kummissarju. Id-dipartimenti tagħha, imsejħa Direttorati Ġenerali, huma responsabbli għall-implimentazzjoni ta' politika komuni u għall-amministrazzjoni ġenerali f'oqsma speċifiċi. Din tirrappreżenta l-interess ġenerali ta' l-UE u hi indipendenti mill-Istati Membri. Il-Kummissjoni tiġi maħtura għal perijodu ta' ħames snin, iżda tista' tiġi xolta mill-Parlament.

Kunsill Ewropew: jagħti l-impetu meħtieġ lill-Unjoni Ewropea biex din tkun tista' tiżviluppa u jistabbilixxi l-linji gwida għall-politika tagħha. Dan jiġbor flimkien il-kapijiet ta' Stat jew Gvern ta' l-Istati Membri u l-President tal-Kummissjoni Ewropea (ara wkoll Kunsill ta' l-UE).

Kunsill Ġenerali: wieħed mill-korpi għat-teħid tad-deċiżjonijiet tal-BĊE. Dan hu magħmul mill-President u l-Viċi-President tal-BĊE u mill-gvernaturi tal-banek ċentrali nazzjonali ta' l-Istati Membri kollha ta' l-UE.

Kunsill Governattiv: l-ogħla korp għat-teħid tad-deċiżjonijiet tal-BĊE. Dan hu magħmul mis-sitt membri tal-Bord Esekuttiv u mill-gvernaturi tal-banek ċentrali nazzjonali ta' l-Istati Membri ta' l-UE li adottaw l-euro.

Kunsill ta' l-UE (Kunsill tal-Ministri): istituzzjoni tal-Komunità Ewropea magħmula minn rappreżentanti tal-gvernijiet ta' l-Istati Membri, normalment il-ministri responsabbli għal dawk il-kwistjonijiet li jkunu qed jiġu ttrattati (għalhekk spiss imsejjaħ il-Kunsill tal-Ministri). Il-Kunsill ta' l-UE li jiltaqa' fil-livell tal-ministri ta' l-ekonomija u tal-finanzi hu spiss imsejjaħ il-Kunsill ta' l-ECOFIN. Barra dan, f'dak li jirrigwarda deċiżjonijiet ta' importanza partikolari, il-Kunsill ta' l-UE jiltaqa' fil-livell ta' kapijiet ta' Stat jew Gvern. Dan mhux il-Kunsill Ewropew, li wkoll jiġbor flimkien il-kapijiet ta' Stat jew Gvern iżda li jipprovdi lill-Unjoni bl-impetu meħtieġ għall-iżvilupp tagħha u jiddefinixxi l-linji gwida għall-politika ġenerali.

Medjatur finanzjarju: kumpannija jew istituzzjoni li sservi bħala kuntatt għal min jissellef u min jislef, per eżempju, billi tiġbor id-depożiti mill-pubbliku u tagħti s-self lill-individwi u lill-kumpanniji.

Mekkaniżmu ta' trasmissjoni: il-proċess li permezz tiegħu t-tibdil fir-rati ta' l-imgħax b'mezzi diversi jinfluwenza l-komportament ta' l-aġenti ekonomiċi, l-attività ekonomika u eventwalment il-livell ġenerali tal-prezzijiet.

Mekkaniżmu tar-Rati tal-Kambju II (ERM II): l-istruttura għall-kooperazzjoni bejn il-pajjiżi taż-żona ta' l-euro u dawk barra din iż-żona, fir-rigward tal-politika tar-rati tal-kambju. Is-sħubija fil-mekkaniżmu hi volontarja. Madankollu, l-Istati Membri li għandhom deroga huma mistennija li jissieħbu f'dan il-mekkaniżmu, u b'hekk jistabbilixxu parità ċentrali għall-valuta tagħhom fil-konfront ta' l-euro kif ukoll marġni ta' ċaqliq madwar il-parità ċentrali. Il-marġni stàndard ta' ċaqliq hu ±15%. Fil-każ ta' dawk il-pajjiżi li għandhom livell għoli ta' konverġenza maż-żona ta' l-euro, jista' jsir ftehim fuq it-talba ta' l-Istati Membri kkonċernati li huma barra ż-żona ta' l-euro, biex il-marġni jkun iżgħar.

Munita bażi: kultant imsejħa ukoll "munita tal-banek ċentrali" jew il-"bażi monetarja". Din tikkonsisti f'karti tal-flus u muniti li m'humiex fil-kmamar tas-sigurtà tal-banek ċentrali flimkien ma' depożiti ta' istituzzjonijiet ta' kreditu fis-sistema tal-banek ċentrali.

Operazzjonijiet ewlenin ta' rifinanzjament: operazzjonijiet regolari ta' suq miftuħ imwettqa mill-Ewrosistema sabiex is-sistema bankarja tiġi provduta bl-ammont xieraq ta' likwidità. Dawn isiru permezz ta' rkantijiet li jsiru kull ġimgħa u li fihom il-banek jistgħu jagħmlu offerti għall-likwidità.

Operazzjonijiet tal-kambju: ix-xiri jew bejgħ ta' flus barranin. Fil-kuntest ta' l-Ewrosistema, dan ifisser ix-xiri jew il-bejgħ ta' valuti oħra fil-konfront ta' l-euro.

Paritajiet tal-poter ta' l-akkwist (PPPs): il-Paritajiet tal-Poter ta' l-Akkwist (PPPs) huma r-rati tal-konverżjoni tal-munita li jġibu ndaqs il-poter ta' l-akkwist ta' muniti diversi billi jeliminaw id-differenzi fil-livell tal-prezzijiet bejn il-pajjiżi. Fil-forma l-iżjed sempliċi tagħhom, il-PPPs juru l-proporzjon tal-prezzijiet f'muniti nazzjonali ta' l-istess prodott jew servizz f'pajjiżi diversi.

Parlament Ewropew: din l-istituzzjoni Ewropea tikkonsisti f'732 rappreżentant elett direttament miċ-ċittadini ta' l-Istati Membri ta' l-UE. Għalkemm is-setgħat tiegħu huma prinċipalment konsultattivi, dan għandu sehem mis-setgħat tal-Kunsill ta' l-UE meta jivvota dwar l-estimi annwali. Hu wkoll assoċjat mal-Kunsill ta' l-UE meta jsiru l-liġijiet Ewropej, u jikkontrolla l-Kummissjoni Ewropea.

Prodott Gross Domestiku (PGD): kejl ta' l-attività ekonomika. Il-PGD jirrappreżenta l-valur tal-prodotti u s-servizzi kollha ġġenerati f'ekonomija tul perijodu partikolari.

Qorti tal-Ġustizzja tal-Komunitajiet Ewropej (CJEC): din l-istituzzjoni tiżgura li meta jiġu interpretati u applikati t-Trattati u l-atti legali stabbiliti mill-istituzzjonijiet Ewropej, tiġi osservata l-liġi.

Rata marġinali tas-self: rata ta' imgħax fuq il-faċilità ta' self marġinali ta' l-Ewrosistema li l-banek jistgħu jużaw biex jirċievu kreditu mill-lum għall-għada minn bank ċentrali nazzjonali fl-Ewrosistema.

Rata mimima ta' l-offerti: ir-rata minima ta' l-offerta fl-operazzjonijiet ewlenin ta' rifinanzjament. Din tiġi ddeterminata mill-Kunsill Governattiv, normalment fl-ewwel laqgħa ta' kull xahar.

Rata tad-depożitu: fl-istruttura operazzjonali ta' l-Ewrosistema din hi r-rata ta' l-imgħax mħallsa fuq likwidità żejda li l-istituzzjonijiet ta' kreditu jqiegħdu għal matul il-lejl f'kont ġo bank ċentrali nazzjonali fl-Ewrosistema.

Rati ta' l-imgħax fuq żmien itwal: rati ta' imgħax jew renditi fuq assi finanzjarji bl-imgħax li jieħdu żmien relattivament twil biex jimmaturaw. Jiġri spiss li r-renditi fuq il-bonds tal-gvern bi żmien ta' maturità ta' 10 snin jiġu wżati bħala punt ta' riferenza għal rati ta' imgħax fuq żmien itwal.

Riżerva minima meħtieġa: l-obbligu ta' l-istituzzjonijiet ta' kreditu li jżommu depożitu mal-bank ċentrali. Ir-riżerva minima meħtieġa għal istituzzjoni individwali tiġi kkalkulata bħala persentaġġ tal-flus iddepożitati mill-klijenti (mhux banek) ta' din l-istituzzjoni.

Sistema Ewropea ta' Banek Ċentrali (SEBĊ): tikkonsisti fil-Bank Ċentrali Ewropew u l-banek ċentrali nazzjonali ta' l-Istati Membri kollha ta' l-UE.

Sistema Monetarja Ewropea (SME): qabel ma ġie introdott l-euro, għadd ta' valuti ta' l-Istati Membri ta' l-UE ġew marbuta flimkien fis-SME, li kienet fis-seħħ mill-1979 sal-1999. Din kellha tliet komponenti ewlenin: l-ECU, li kien basket ta' valuti ta' l-Istati Membri; il-mekkaniżmu tar-rati tal-kambju u ta' l-intervenzjoni, li ta lil kull valuta rata ta' kambju ċentrali marbuta ma' l-ECU (rata tal-kambju bilaterali), u l-mekkaniżmi tal-kreditu, li ppermettew lill-banek ċentrali jintervjenu meta r-rati tal-kambju bilaterali qabżu ċertu limitu. Fl-1 ta' Jannar 1999 is-SME ġiet sostitwita mill-Mekkaniżmu tar-Rata tal-Kambju II.

Stabbiltà tal-prezzijiet: l-għan ewlieni ta' l-Ewrosistema. Il-Kunsill Governattiv fisser l-istabbiltà tal-prezzijiet bħala żieda ta' sena fuq sena fil-prezzijiet għall-konsumatur (imkejla permezz tal-HICP) għaż-żona ta' l-euro li tkun taħt it-2%. Biex jikseb l-istabbiltà tal-prezzijiet, il-Kunsill Governattiv jaspira li jżomm ir-rati ta' l-inflazzjoni taħt, iżda qrib, it-2% fuq żmien medju.

GLOSSARJU

Suq interbankarju tal-flus: is-suq ta' self bejn il-banek fuq żmien qasir. Dan it-terminu normalment jiddeskrivi n-negozju ta' fondi b'maturità ta' bejn jum (mill-lum għal għada jew ukoll inqas minn jum wieħed) u sena.

Suq ta' l-ishma: is-suq ta' l-ishma f'kumpanniji li huma kkwotati fil-borża. L-ishma huma normalment ikkunsidrati bħala investiment iżjed riskjuż mill-bonds, minħabba li dawk li jinvestu fl-ishma jistgħu jkunu intitolati għal dividend mill-kumpanniji li jkunu qed joħorġu dawn l-ishma, filwaqt li dawk li jinvestu fil-bonds huma intitolati għal ħlas ta' imgħax li ma jiddependix mill-qligħ tal-kumpanniji.

Suq tal-bonds: il-kumpanniji u l-gvernijiet joħorġu bonds biex jiġbru l-kapital għall-investimenti tagħhom. Il-bonds huma titoli li jrendu l-imgħax, jew b'rata ta' l-imgħax fissa jew b'rata varjabbli, u b'maturità ta' mill-inqas sena (mid-data tal-ħruġ). Huma l-bonds b'rati ta' imgħax fissi li jikkostitwixxu l-ikbar parti tas-suq tal-bonds.

TARGET (Sistema Trans-Ewropea ta' Trasferimenti Rapidi Awtomatiċi Gross f'Ħin Reali): Sistema ta' pagament li tikkonsisti fi 15-il sistema ta' pagament gross f'ħin reali (RTGS) u l-mekkaniżmu tal-pagament tal-BĊE (EPM). Is-sistemi RTGS jippermettu li l-pagamenti jiġu pproċessati għal ordnijiet individwali u f'ħin reali. It-TARGET hi unika fil-firxa tagħha, bi kważi 1,100 parteċipant dirett u b'iżjed minn 48,000 bank – inklużi l-fergħat u istituzzjonijiet sussidjarji – aċċessibbli permezz tas-sistema.

Trattat: jirreferi għat-Trattat li waqqaf il-Komunità Ewropea. It-Trattat oriġinali ġie ffirmat f'Ruma fil-25 ta' Marzu 1957 u daħal fis-seħħ fl-1 ta' Jannar 1958. Dan waqqaf il-Komunità Ekonomika Ewropea (KEE), li hi issa l-Komunità Ewropea (KE), u hu spiss imsejjaħ it-"Trattat ta' Ruma". It-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea (li hu spiss imsejjaħ it-'Trattat ta' Maastricht') ġie ffirmat fis-7 ta' Frar 1992 u daħal fis-seħħ fl-1 ta' Novembru 1993. It-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea emenda t-Trattat li waqqaf il-Komunità Ewropea, u waqqaf l-Unjoni Ewropea. It-"Trattat ta' Amsterdam", li ġie ffirmat f'Amsterdam fit-2 ta' Ottubru 1997 u li daħal fis-seħħ fl-1 ta' Mejju 1999, u iżjed reċentement it-"Trattat ta' Nizza", li ġie ffirmat fis-26 ta' Frar 2001 u li daħal fis-seħħ fl-1 ta' Frar 2003, emendaw kemm it-Trattat li waqqaf il-Komunità Ewropea kif ukoll it-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea.

Unjoni Ekonomika u Monetarja (UEM): il-proċess li jwassal lill-Istati Membri biex jarmonizzaw il- politika ekonomika u monetarja tagħhom u biex joħolqu munita unika. It-Trattat ta' Maastricht iddispona li l-UEM tiġi miksuba fi tliet stadji: fl-ewwel stadju (1 ta' Lulju 1990 sal-31 ta' Diċembru 1993), l-Istati Membri stabbilew iċ-ċaqliq ħieles ta' kapital bejn it-territorji rispettivi tagħhom, b'koordinament iżjed mill-qrib mal-politika ekonomika u b'kooperazzjoni iżjed mill-qrib bejn il-banek ċentrali; it-tieni stadju (1 ta' Jannar 1994 sal-31 ta' Diċembru 1998) beda bil-ħolqien ta' l-Istitut Monetarju Ewropew, u kien iddedikat għat-tħejjijiet tekniċi meħtieġa biex tinħoloq il-munita unika, biex jiġu evitati żbilanċi eċċessivi, u biex tittejjeb il-konverġenza tal-politika ekonomika u monetarja ta' l-Istati Membri (biex jiġi żgurat li l-prezzijiet jibqgħu stabbli u l-finanzi pubbliċi jibqgħu sodi); u t-tielet stadju (mill-1 ta' Jannar 1999) beda bl-iffissar irrevokabbli tar-rati tal-kambju, bit-trasferiment tal-kompetenza tal-politika monetarja lill-BĊE u bl-introduzzjoni ta' l-euro bħala l-munita unika.

© Il-Bank Ċentrali Ewropew, 2006

INDIRIZZ
Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main, Germany

INDIRIZZ POSTALI
Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main, Germany

TELEFON
+49 691 3440 0

WEBSAJT
http://www.ecb.int

FAKS
+49 69 1344 6000

TELEKS
411 144 ecb d

KUNĊETT U DISINN
Konzept Verlagsgesellschaft, Frankfurt am Main, Germany

RITRATTI
Claudio Hils
Martin Joppen
Martin Starl
Marcus Thelen
European Community

STAMPAT MINN
Kern & Birner GmbH & CO KG, Frankfurt am Main, Germany

ISBN 92-9181-938-7 (stampat)
ISBN 92-9181-939-5 (onlajn)

MT